

PRIMANIMA 2021

Terhelt viszonyok

PAULÓ-VARGA ÁKOS

A PRIMANIMA ELSŐFILMES ANIMÁCIÓS FESZTIVÁL PROGRAMJÁNAK GERINCÉT A SZEMÉLYES TÖRTÉNETEKET ELMESÉLŐ RAJZOLT DOKUMENTUMFILMEK ADTÁK.

A 2021-ben minieseményként megrendezett Primanimán a dokumentumfilm felé közeledés nemzetközi trendje mellett a líraibb rövid etűdök között is kevesebb volt az általános érvényű, társadalomkritikus darab. Piotr Milczarek *Eső* című alkotása a kevés kivétel egyike. A rendező szatirikus szuperhős-sztorit vitt vadszoronra, mely a kollektív tudat és a csendesellenesség kérdését boncolgatja. A sokemeletes irodaházban inkognitóban irodistaként dolgozó hős megmenti az épület tetejéről leugró kollégáját, ám ezt követően egyre több munkavállaló kezd extrém sportot űzni a halálugrásból tudván, hogy a köpenyes megváltó úgyis a segítségükre siet. Milczarek minimalista műve így a társadalmi felelősségvállalás hangsúlyozása mellett a tömegpszichózis kritikáját is megfogalmazza. A brit Tony Auberg ennél pesszimistább. A három perces *Rakás* nagy ívű, lesújtó gondolatfutam a civilizáció "fejlődéséről". A pompás 3D-animá-

cióval megvalósított alkotás az iparosodás előtti időktől indulva mutatja be az emberiség történetét. A rakás alja a földművelés korai szakaszát idézi meg, majd felfelé indulva a városodás és a tömegtermelés megjelenésén át egy disztópikus, technika által uralt közegbe érkezünk. A film szinte észrevétlenül visz át a közeli, majd a távolabbi jövőbe, mely az ember elmagányosodását, túltelítődését és fásultságát, bolygónk kizsákmányolását ígéri. Az egybeállítós mű fő tézise, hogy a rohamtempójú fejlődéssel az emberiség önnön vesztébe halad.

A 2021-es Primanima személyes hangvételi animációinak többsége női történetet mesélt el. Az *Inès* egy abortuszdráma, melyben a címszereplő dilemmája – alávesse-e magát a beavatkozásnak – ólomsúlyal nehezedik a nézőre. Elodie Dermange diplomafilmje a nehéz döntés meghozatala előtti utolsó pillanatokat ábrázolja: a címsze-

Piotr Milczarek: *Eső*

replő az őt segítő édesanyja érkezéséig még egyszer átgondolja a helyzetet. Dermange egyszerű, mégis kifejező szimbólumokat használ, melyek által úgy lesz egyértelmű a szereplők által emlegetett "döntés" tétje, hogy egyetlen szó sem hangzik el, mely az abortuszra utalna. A rendező látomásos képekben enged bepillantást a főhős csapongó gondolataiba, az asszociatív montázsok megrázó utazásra invitálnak. A *Bennem* animációs dokumentumfilm főhőse, Anna már az abortuszt követően számol be az élményeiről. Maria Trigo Teixeira ötpercesének velejét ez a dokumentarista narráció adja. Treixeira bár minimalista képekkel dolgozik, kreatív és bátor, sőt, gyakran sokkoló áttűnésekkel tárja fel a néző előtt a főszereplő lelki és testi gyötrelmeit. Kórházi vizsgálóasztal alakul át számítógép-billentyűvé, gyerekcsúszda transzformálódik női testtájjá, sőt, a nőgyógyászati vizsgálat képei is megelevenednek, miközben Anna részletekbe menően mesél.

Szintén a testiség felől közelít a *Hús* című doku, melyben öt, különböző életkorban lévő nő vall az őket érintő problémákról. Camila Kater kevert technikájú animációja a hús sütésének ötféle módját (Rare, medium rare, medium, medium well, well done) használja vezérmotívumként. Ezek jelölik a különféle életszakaszokat a kamaszkortól az idős évekig. A főszereplők nyíltan beszélnek a saját testükhöz fűződő ellentmondásos viszonyokról az első menstruációtól kezdve a terhességen át a menopauzáig. A *Hús* remekül szerkesztett, meglepően intim és szókimondó alkotás, mely tabuként kezelt, mégis mindennapi problémákra hívja fel a figyelmet. Hasonlóan bátor vállalás a *Csak egy srác* című animációs dokumentumfilm, mely a toxikus viszonyok lélektanába enged betekintést. Három nő, köztük az alkotó, Shoko Hara, kendőzetlenül vallanak arról, hogyan estek szerelembe egy bestiális sorozatgyilkossal, Richard Ramirezrel. A rendező nem finomkodik, filmjében nemi szervek emelkednek képi metaforává, de ejakulációt is látunk, miközben a nők a pszichopata Ramirez iránt táplált gyengéd érzéseikről beszélnek. A *Csak egy srác* negyedóra leforgása alatt a bántalmazó kapcsolatok pokláinak legmélyebb bugyrait járhatja meg a befogadóval. •

